

מסורת הש"ס

(א) תוספתא פ"א, ט, שם, ו לקמן כג. מבינות כד. גיטין סא. ופילה לה: ממזות לא,]. (ד) חולין קד: עדיו פ"ה מ"ב, (ה) חולין קן:י, ו ע"ז י"ג, (ו) נפחסים מ: כ"מ כג. ע"ז י"ו. נח: נח. יבמות מו,]. (ח) (לדרי"ג פ"ב,]. (ט) נבלדרי"ג פ"ב אי שקלא הכנה וטנה הכנה וטי ובי"א כהרי"ף והל"ש,]. י' (שמות כא), (כ) (דברים יג,]. ו (ע"י ביאור יותר מבוס' סנה"ל. ל. ד"ה תורה,]. (ט) נבלמוות שם אי רב אחא,]

תורה אור השלם

1 אַל תִּהְיֶה אֵל אֶבֶל וְעִינֶיךָ לֹא תִשָּׂא אֶל גִּילּוֹי בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאַתָּה אֲשֶׁת נָדָה לֹא יִקְרָב:

2 אִישׁ אִשׁ אֶל קַל שָׂאֵר בְּשָׂרוֹ לֹא תִקְרַב לְגִלּוֹת עֲרֻךְ אִבִּי יְיָ וְקִרְיָה יְיָ ו 3 לְאַהֲבָה אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְשֹׁמֵעַ בְּקוֹל וּלְדַבָּק בּוֹ כִּי הוּא יְחִיךָ וְיִרְאֶךָ וְיִמְיָךְ לְשִׁבְתָּ עַל הָאָרֶץ וְהָאֶרֶץ תִּשְׁבַּע יְיָ לְאַבְתִּיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב לְתֵת לָהֶם:

מוסף רש"י

שני אכסניים. אין לחוש שאכל זה משל מכירו (וחיוין וסו:). חדייהו. מזה, אמי ידיהו. מועמיהו, דרך בני אדם שישאלו מנית הכנסת מיד הוא טעם ללציני ולאמו לגדול ממנו מלכיסנה או כנס ידו משום כבוד (ע"י ע"ז).

רבינו חננאל

כיוצא בו לא יאכל הוב עם הובה. בוא וראה עד היכן פרעה (טורחן) בישראל (שלא שינוי לא יאכל טהור עם הטמאה אלא לא יאכל הוב עם הובה). כיוצא בו לא יאכל זב פורש ע"ז זב עם הארץ שמא יהי רגיל אצלו ויאכילנו בימי טהורו דברים טמאים, אבל לדברים שאנם מתוקנים לא חיישינן דאמר רבא רוב עמי הארץ מעשרין הן. איבעיא להו נידה מהו שתישן עם בעלה היא בבגדה והוא בבגדו. ובעי רב יוסף למפשטא מהא דתנן בשחיטת חולין פרק כל הבשר, העוף עולה עם הגבינה על השולחן ואינו נאכל כו', ונראה זו. ופשטנא מהא דכתוב ואת אשר רעהו לא טמא ואל אשה נדה לא יקרב, מקיש אשתו נדה לאשת רעהו, מה אשת רעהו הוא בבגדו והיא בבגדה אסור אף אשתו נדה כיוצא בהן, ואף על גב דפליגא דר' פדת. ומיהא עובדא נמי דההוא דקרא ושנה

ואימם רבן עליהן. אין פושטין יד לשום דבר ואפי' בחול אלא על פי רבן: **פרעה**. גברה כמו ופרעת ימה וקדמה (בראשית כח): **שלא שנינו לא יאכל טהור עם הטמאה**. מפני הערוה לפי שלא הותרכו לכך שכולן אוכלין חוליהן בטרהה היו ולא היו אוכלין עם נשותיהן טמאות: **אטו זב פרוש לאו דברים טמאין קאלינ**. והלא כל מגעו טמא: **מעשרין הן**. ולא גורי' גזירה לגזירה: **שחישן עם בעלה**. במטה כגון שהוא טמא דליכא למיחש משום טרהה או בזמן הזה שאין זו טרהה מי חיישי' להרגל עברה או דילמא כיון דליכא היכרא מדכר דכירי: **על השולחן**. שאוכל עליו מותר להניח בשר העוף אלא הגבינה דקסברי צית שמאי בשר עוף בחלב לאו דלוריימא ולא גורי' העלאה אטו אכילה: ואינו נאכל עמו: וצ"ה **אומרים** נו'.

ש"מ דאסור: **דליכא דיעות**. שני בני אדם שזכירו זה לזה. וה"ה נמי דמצי לשנויי דליכא שניו להיכרא ומיהו דעדיפא נקט דאפי' דיעות ליכא: **שאין מכירין**. דלא אחי חד למשקל מדחצריה ומיכל: **אכל מכירין**. אסור. ואשה ובעלה [נמין] מכירין זה את זה וש"מ דאסור: **שינוי ליכא**. שאוכלין צדוך אכילה: **אינא שינוי**. שאין דרך לישן אלא בקירוב בשר כדכתיב אהרה כסותה ועונתה^(א) ואמר מר שאר זה קירוב בשר שאם אמר אי חיפשי אלא היא צנגדה והוא צנגדו יוציא ויתן כתובה בנס' כתובות (פ"ד דף מח:). אל ההרים לא אכל. צפרק אלו הן הנשריפין צסנהדרין (דף פא). מפרש ליה שלא נתפרנס בזכות אבות שלא הותרך לכך לפי שהוא נדיק: **מה אשם רעהו נו'**. דאסור לן יחוד מן התורה צקדושין (פ"ד דף פ:). מלחין בן אמן^ו: **ופליגא**. דרב יוסף דפשט מדרשה דהאי קרא לאיסור אדרבי פדת: **גילוי עריות**. תשמיש ממש ושאר קורבה ואפי' קירוב בשר מדרבנן והיא צנגדה אפי' מדרבנן ליכא למגור: ושימש

את זה ניגהו התם דיעות איכא שינוי ליכא הכא איכא דיעות ואיכא שינוי ת"ש לא יאכל הוב עם הובה הרגל עבירה ה"נ דיעות איכא שינוי ליכא ת"ש יאל ההרים לא אבל ועיניו לא נשא אל גלולי בית ישראל ואת אשת רעהו לא טמא ואל אשה נדה לא יקרב מקיש אשה נדה לאשת רעהו מה אשת רעהו הוא בבגדו והיא בבגדה אסור יאף אשתו נדה הוא בבגדו והיא בבגדה אסור ש"מ^ו ופליגא דר' פדת דאמר ר' פדת לא אסרה תורה אלא קורבה של גלוי עריות בלבד שנאמר² איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה יעולא כי הוי אתי מבי רב הוה מנשק להו לאחוותיה אבי חדייהו ואמרי לה אבי ידייהו ופליגא ידיה אדידיה דאמר עולא יאפי' שום קורבה אסור³ משום א' ^(ט) ששנה הרבה וקרא הרבה ושימש תלמידי חכמים הרבה ומת בחצי ימיו והיתה אשתו נוטלת תפיליו ומחזרתם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ואמרה להם כתיב בתורה³ כי הוא חייד ואורך ימיך בעלי ששנה הרבה וקרא הרבה ושימש

תשמיש ממש ואפילו הכי אסרי' הוא צנגדו והיא צנגדה: **ופלגינא** ידיה אדידיה. והוא היה יודע צעמנו שלא יצא לידו הרהור שלדיק גמור היה כדאמרין צפרק צ' דכתובות (דף פ. פ.)⁴ דרב אלד צר אהבה מרכיז לה אכתפיה ומרקד אל"ל רצנן אגן מהו למעבד הכי אל"ל אי דמיא לנחי ואי לא לא והספר לא חש לפרש ולהאריך כאן למה היה עושה:

יציאות השבת פרק ראשון שבת

יג.

מיתבי התינוקות של בית רבן מסדרין פרשיותיהן בו'. אומר הר"ם לפי הקונטרס שפי' במתני' החזן רואה היכן התינוקות קורין לאור הנר הא דלא פריך ליה ממתני'^א משום דליכא למימר דקורין באיסור ואין מוחין בידם אצל הכא דקתני מסדרין משמע שמותרין לעשות כן:

רבא אמר רוב עם הארץ מעשרין הן. וא"ת האמר' צפרק צתרא דסוטה (דף מח:). שיומנן כהן גדול גזר על הדמאי לפי ששלא כלל גבול ישראל וראה שלא היו מפרישין אלא תרומה גדולה בלבד וי"ל דה"ק שלא היו מפרישין כולם אלא תרומה גדולה אצל רוצן היו מעשרים והא דחשו הכל טפי למיעוט מצמקום אחר משום דהויא מיעוט דשכיח טובא והיו הרבה נכשלים ומה שקשה דאצי' אלאצי' ודרכא אדרבא מפורש צפ"צ דכתובות (דף כד. וסס) גבי חיישינן לגומלים: **מה אשת רעהו הוא בבגדו והיא בבגדה אסור**. והתם צצרא הוא לאסור לפי שיניו מוקפו ומתגבר עליו ביותר ורש"י פי' אפי' צימוד נמי אסור מדלוריימא ואין נראה דמשמע דרואה לאסור יחוד צנדה מימה צימוד דאסור מן המורה לא ילפי' מאשם איש ושני צנדה כדכתיב סוגה צשושים (סנהד' פ"ד ל.). והוא צנגדו והיא צנגדה דלא הוי אפי' אשם אשם אלא מדרבנן אסור צנדה מתיקשא טפי הוה לן למיסר יחוד מתיקשא ולמישרי הוא צנגדו והיא צנגדה בלא יחוד כגון שפתח פתחו ליה"ר מסוגה צשושים⁵: **ופלגינא דר' פדת דא"ר פדת לא אסרה תורה אלא בו'**. מימה מנא ליה דפליגי דילמא⁶ מדרבנן אסור אפי' הוא צנגדו ורש"י דפירש כאן כיון דמדלוריימא לא אסור אלא תשמיש ממש מדרבנן לא אסור אלא קירוב בשר⁷ לא נהירא דמסתמא לא פליגי אמתין' דלא יאכל הוב עם הזנה ועוד וכי לית ליה דאשת רעהו הוא צנגדו והיא צנגדה אסור ומפרש ר"ת⁷ דפליגא דר' פדת דכיון דלא אסרה תורה אלא קריעה של גילוי עריות בלבד א"כ אין לנו לאסור ולגזור אלא כעין שאסר הכתוב דהיינו דיעות בלא שינוי כגון לא יאכל הוב עם הזנה אצל הוא צנגדו והיא ר' פדת דאפי' באשם איש הוא צנגדו והיא צנגדה שרי ור"י פי' ופליגא דר' פדת כיון דאית ליה דלא שייך לשון קריעה אלא בגילוי עריות ממש וא"כ ואל אשה נדה לא יקרב היינו תשמיש ממש שזי אין ללמוד דתיקש מאשם איש לאסור הוא צנגדו כו' לאפוקי לשון קריעה ממשמעותו ודוחק הוא דהא אשת רעהו לא טמא משמע

הוא צנגדו והיא צנגדה: **ופלגינא** ידיה אדידיה. והוא היה יודע צעמנו שלא יצא לידו הרהור שלדיק גמור היה כדאמרין צפרק צ' אהבה מרכיז לה אכתפיה ומרקד אל"ל רצנן אגן מהו למעבד הכי אל"ל אי דמיא לנחי ואי לא לא והספר לא חש לפרש ולהאריך כאן למה היה עושה:

צימיי

עין משפט ונר מצוה

ק א ב ש"ס מהלכה טו
טור שו"ע שם סעיף ו:
קא ג מיי פ"א מהלכות
אסורי ביאה הלכה יח
ופי"ו מהלכות טומאת אוכלין
הלכה יא סמג לאוין קרא
טו"ש ע"ד סימן קל"א סעיף ג:

קב ד מיי פ"א מהלכות
א"צ שם טו"ש ע"ד שם סעיף ו:

קג ה מיי פ"א מהל'
אסורי ביאה הלכה ו
סמג לאוין קט טו"ש ע"ה ע"
סימן כ"א סעיף ז:

מוסף תוספות

א. מרישא לסיפא רואה היכן התינוקות קורין אבל הוא לא יקרא, וי"ל מוס' הלא"ש. ב. לעולם ואמר ר' פדת] הוה התורה אינו אסור אלא קריבה של גלוי עריות אבל מוס' ע"ז ח. ג. א"א"כ הוא בבגדו והיא בבגדה אפי' מדרבנן ליכא למיגור. מוס' הלא"ש, וכיון דכן ליכא לפרושי קרא דיחזקאל הוא בבגדו והיא בבגדו בעריות, ורבנן הוא דאסור קירוב בשר, ואסור ג"כ הוא בבגדו והיא בבגדה בעריות, ודילמא באשתו נדה קירוב בשר גזור אבל לא כשהוא בבגדה. והיא בבגדה. יעניצ"א. T. דה"ק. מוס' הלא"ש.

רב נסים גאון

מיתבי רבן שמיון בן גמליאל אומר תינוקות מסדרין פרשיותיהן לאור הנר. ואת התיובתא פירקין עליה ב' פירוקין בתלמודה, ובתלמוד ארץ ישראל פירוק פרוק אחר חביב רציחי לבחבו בכאן, וכך אמרו אילין בעי דיטפי בוצינא ואילין לא בעי דיטפי בוצינא, ופי' דבריהם כי התינוקות יתרחקו מן הקריאה ויהאבו שיכבה הני ואנו בטוחים בהן כי הם לא יטו את הנר ולפיכך הותר להם לקרות לאור הנר דליכא לייחוש שמא יטו, אבל החזן לא יקרא דחיישינן שמא יטה לפי שלא ירצה שיכבה הנר לפיכך [אין] מבטלין התינוקות מן הקריאה. בוא וראה עד היכן פרעה טהרה בישראל. פירשו בגמ' דבני מערבא כי זו המלה למרונה ממה שאמר הכתוב (בראשית ז') כי מטט אשר היה לך לפני ויפרץ לרוב, כלומר מרוב שמשמרין ישראל הטהרות ורוב שמודהרין מליגע ומליקרב לדבר שגורם לטומאה.

עין משפט
גזר מצוה

קרי א מיי פֿיאַס מַהִלָּה קריב הִלֵּכָה ימי סמך לאַזין קראַ טוֹשׁ״ע יוֹד סומן קלה ספּעק ב: קרי ב מיי שם טור שו״ע שם ספּעק יד:

לעזי רש"י

פורענייגט. חגורה.

מוסף רש"י

בימי גידותך מה הוּא אצלך. וְאֵלֶּיָּהּ שַׁמֵּעַ בְּיָדֶיָּהּ עַל מַעֲלֵה שְׁלִיפִיךָ נֶעֱשֶׂה חֲזוֹתוֹ תַלְמוּתוֹ, וְלִפְיָךְ שָׁאֵל לֹא אִסּוּר נָדָה מִשְׁאֵר אִסּוּרֶיךָ, וְמֵה שֶׁשָּׁאֵל עַל הַדּוֹט מַחֲלֵה וְחָזַר קָרַע הַלֵּיטוֹן, לֹא שֶׁהִיא רוֹאֶה שְׂחִמָּהּ, וְכֵן חָמַר לֹה יָמִיתוּ מִדּוֹת מַהֵר אֶלֶּךְ, דְּשִׁמָּה כִּשְׁלֹם וְאִמְרָה לֹא תֵּם וְשִׁלּוֹם וְכוּ' הַשָּׁמַל חֲזִיר לִי מִסָּא בִּימִי לְבִנְיָן מִהוּ אֶלֶּךְ (חֲזוֹרָה) חִיב ט"ו א. הַפָּדוֹס עִמּוּ ה' מַחֲזִיר ט"ו חֲצוֹתוֹ, שְׂאֵל־מֵלֶכָה הוּא גִנְגוּ סִפּר יִחְזַקְאֵל, שִׁישׁ כְּסוּפוֹ דְּבִרִּים בְּקִנְיָנָהּ שְׂטוּמִין דְּבִיר מוֹרֵה (חֲנִינָה י.) גִּרְבִּי שְׁמֹן. לְנִזְכּוֹת, לְהַדְלִיק נִלְוֶה וְלִרְכּוֹשׁ (מִתּוֹחַת מֵה.) וְהִבֵּא רִאשׁוֹ רִדְבּוֹ. כְּשֹׁאֵף טוֹהֵר, בְּמִים שְׂאֻבִּיבֵל. מִתּוֹר הַלֵּל (נִסְיוֹן טו.) וְהִידִים. אֶפִּילוּ סַמְמֵן אֵם נַעַע מַתּוּמָה כֹּלָה נִטְלִית יָדִים (פּתוּרִים טו.).

מוסף תוספות

א. אבב בימי גידות כלל וכלל לא. מוס' הראש'. ב. להקל בזה יותר מבזה. מוס' הראש'. ג. מה שהקיל הוספה בימי ליבנות יותר מבמי גידותה לפי מדרש סוּמָן לִלְיָד. ד. ואחרי כן סופרת שבעה נקיים, והיו נהוגות כן מפני תקנת הטוהרות שמתג טבע בטוהרות. רש"י, משום טבילה בוגמה ואחרי כן סופרת ד' נקיים משום טוהרות בעלמא. מדרש סוּמָן לִיָּת. ה. ואפי' הכי ליבנות לה אליהו שהיו אמרה תורה ואל אשה בטומאת גידותה לא תקרב דכיון דגזיר רבנן לא היה לו ללול לה בבריהם. מוס' הראש'.

ו. ונגע כך אפילו באצבע קטנה אמרה לו חס ושלום אפילו באצבע קטנה לא נגע בו, אלא מאי משמע שפסול לקבל הפך מידה. מוס' הראש'. ז. אי ראיא משם [נדחין]. מוס' הראש'. ח. [וה]ק' שמא בשעת הבאת הפך לא נהדר מליגע בה, וכן מוכיח שהרי השהיב לו באצבע קטנה לא נגע בו אבל שלא הביאה את הפך לא קאמרה לו. מוס' הראש'. ט. ואסורה אפילו להביא לפניו על השלשן. מוס' מתווכת פא. י. דמאובלין לא גמרינן משקין. יא. יעדולין לקבל טומאה. מ' הרי"ן. [ועי' מהרי"ם]. יב. ביום שטבל קודם הערבים משמו. מוס' הראש'. יג. [ד]כתיב הובא גידורו נפילה לטהור משום דאי לא הא לא קיימא לה נפילה בטומא וכדאמרינן בסמוך, לייגור נמי ביאה בטוהר דאי לא הא לא קיימא ביאה בטמא. מ' הרי"ן. יד. קפדינן אי לא קיימא, אבל ביאה ראינה עיקר גזירה לא איכפת לן כולי האי אי לא קיימא, דאף היא לא נתקנה אלא משום לתא דנפילה. מ' הרי"ן.

יג:

בימי לבוניך מהו אצלך. לא משום שיש לחלק בין גדות לניצון דהא אמר ר"ע בפרק במה אשה יולאה (לקמן דף סד:) הרי היא בנדתה עד שתצא במים אלא לפי שידע אליהו שכן היה המעשה ור"ח ורש"י פירשו בפרק אע"פ (במכות דף סא. וסא) גזי שמואל מחלפא ליה דציתיה צידא דשמאלא היינו צימי ליצונה^א אין נראה^ב כדפירשתי ור"ת פירש^ג שהיו גרילים לטבול שמי טבילות אחת לסוף שבעה לראייתה שהיא טהורה מדאורייתא בזה טבילה^ד ואחת לסוף ימי ליצון לכך היה מיקל אותו האיש^ה ורש"י היה נוהג איסור להושיט מפתח מידו לידה צימי גדותה ונראה לר"י שיש סמך מסדר אליהו דקתני אמר לה שמא הצאת לו את השמן שמא הצאת לו את הפך^ו ומיהו^ז התם מסיים ונגע ציך באלצבע הקטנה^ח ומפרק אע"פ (סא) דלאמר אבי מנח^ט ליה אפומיה דכונא ורבא מנח^י ליה אבי סדיא אין ראייה כי שמא דוקא במציגת הכוס שיש חיבה יותר כדלאמר התם^י אצל שאר דברים לא ומהכא דקאמר אבל עמי ושתה עמי יכול להיות שלא הקפיד אלא על השכיבה: **במה** חדא הואי. ופלגינן בן ליש שנעץ חרצ צינו לצינה (סנהדרין פ"ג דף יט:.) איכא למימר שרחוק ממנה היה ציומה והיה פתוח לרה"ר שלא היה משום יסוד או שמא סגר כשאלו שלא היטה מקודשת לדוד ומחמיר על עצמו היה מנצח עליה: **רש"י** גריס [וכן ר"ת] ואלו מן הני דלחמן ומציא ראייה דאומר ממדרש (פ' משפטים) כל מקום שנאמר ואלה מוסף על הראשונים אלה פסל את הראשונים ועל המדרש קשה לר"י דלאה דברי הדרים (דברים כח) קאי אמה שכתוב למעלה: **ש"מ** ואילו תנן. דלא קתני במה הכי דקתני במתניתין:

אובל ראשון ואובל שני. אי מנן אוכל ראשון לחוד לא היה ידענין מיניה אוכל שני ואי תנא אוכל שני הוה אמינא דאוכל ראשון נמי טמוי מטמא^א):

והשותה משקין טמאים. לא שייך בזה ראשון ושני דלעולם משקין מתלה הוו אע"ג דלכמי לא נגזר כמו שאפרש בסמוך מ"מ היה צדעתם לגזור מיד וצריכא לשמענין משקין ואוכלין^א דלאמר בסמוך דהך דמשקין לא שכיח ואי תנא משקין ה"א דוקא משקין דחמירי^ב אצל אוכל לא פסיל כלל: **והבא ראשו ורובו במים שאובין**. י"א ו"א^ג תיפוק ליה שהוא טבול יום וי"ל דנפקא מינה דאפילו העריב שמשו פוסל עד שיחזור

ויטבול: **ובהור שנהפֿו עַל ראשו בו**. וא"ת מ"ש דצטטור לא גזרו כ"א בנפל ולא גזרו נמי בציהא כמו בטבול יום^א ונראה לר"י דצטטור לא רצו לגזור יותר אלא דוקא בנפילה כמו שרגילים להפיל עליהם מים שאובים אחר שטבלו במים סרוחים כדאמר בסמוך והיו נותנים עליהם ג' לוגים מים שאובים^ב ^[וע"ע מוס' גיטין טז. ד"ה הבא:] רצי

פוסלין תרומה במגען: **והידים**. סתמן קודם נטילתן: **וטבול יום**. ולקמן [יד:] פריך טבול יום מדאורייתא הוא: **והאולין והכלים שנטמאו במשקין**. לקמן [שם] צעי לה: **מאן חנא**. מי הוא האומר כן: **פסלי**. את התרומה ואתה תרומה לא תפסול אחרת שוב במגעה: **לל**

יציאות השבת פרק ראשון שבת

ושימש תלמידי חכמים. להסבירו סתומות המשנה וטעמיה והוא הנקרא תלמוד: **נדוסיך**. כל שצעה של ראייה ראשונה: **ליצוניך**. כגון זבה שסופרת שצעה נקיים משפסקה וצריכה להיות לזבת לבנים לצדיקה שמא תראה ותסתור ספירתה: **בגד טומאה**. ועד שתצא במים לטבילה היא בנדתה דמריצין מתהיה בנדתה^א צהוייתה תהא עד שתצא במים צמורת כהנים^ב: **מטה חדא הואי**. רחבה ולא קירוב צצר הואי וסגר דשרי בזה^כ: **סינר**. פורציינ"ט שהיא חוגרת צו ומגיע מממתים ולמטה:

בתני' ונמנו ורבו. צאו למנין ונמנאו של צ"ש מרובין: **גב' ה"ג** ואלו פנן הני דלחמן או דלמא אלו פנן הני דצעין למימר קמן. ואלו קאי אדלעילי^א לא יפלה את כליו ולא יקרא לאור הנר ואלו מן ההלכות כו' או דילמא אלו מנן וקאי לקמן אליין שורין דיוס: **פ"ט**. דלחמתי קמיימי קאי אצל איך לאו משמונה עשר דצר ניניהו ולקמן בגמרא מפרש להו: **מגילת סענים**. לפי ששאר כל משנה וצרייתא לא היו כתובין דאסור לכתבם וחו נכתבה לזכרון לדעת ימים האסורין בתענית לכך נקרא מגלה שכתוב במגלת ספר: **מחצנין אם הצרכו**. שנגאלין מהן והנם חציב עליהן להצרכו לשצחו של הקצ"ה וכותבין ימי הנס לעשותן יום טוב כגון אלין יומין דלא להתענהא בזהו כו': **אין אנו מספיקין**. לפי שהן מדירות. ^א ל"א אין אנו מספיקין^א מלעשות י"ט בכל יום: **אין שוטה נפגע**. אין פגע רע צא עליו כלומר אינו מכיר בפגעיו כך כמה נסים צאים לנו ואין אנו מכירין בהן: **בשר מה שצחי**. הגדל בצדס החי מחמת מכה או מחמת כויה אינו מרגיש באיזמל כשחותכין אותו: **דברי פורה**. כגון נצילה וטרפה וגו' לא יאכלו הכהנים^א הא ישראל אוכלים וכגון וכן תעשה בשצעה בחודש^ב היכן נרמזו קרצן זה צמורה: **גזני**. למאור וללמונות: **וירשן**. כדדרשני להני קראי במנחות (דף מה.) דמשום דלשפתי מליקה בחטאת העוף גציהו הוצרך להזהירם על מליקת חולין שהיא נצילה: **האוכל אוכל ראשון**. מן המורה אין אוכל מטמא אדם האוכלו חוץ מנצלת עוף טהור אצל נצלת צממה לא כדלאמר במסכת נדה (פ"ה דף מצ:)

מי שאין לו טומאה אלא בצדילתה ולאשתרי מליקה בחטאת העוף גציהו הוצרך להזהירם על מליקת חולין שהיא נצילה: **האוכל אוכל ראשון**. מן המורה אין אוכל מטמא אדם האוכלו חוץ מנצלת עוף טהור אצל נצלת צממה לא כדלאמר במסכת נדה (פ"ה דף מצ:)

אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובבא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים הכפורים (ויאמ' ד' פ:) והתם נמי אמר הגז לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה דלא צעיא הערב שמש דנתיא בספרא^ב אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משק